

I

Het huis in Lissabon dat de Maia's in de herfst van het jaar 1875 betrokken, stond in de straten rond de Rua de São Francisco de Paula en de hele verdere wijk Janelas Verdes bekend als Huize Boeket, of gewoon het Boeket. Ondanks die naar een fris buitenverblijf klinkende naam was het Boeket een somber, plomp gebouw met strenge muren, smalle ijzeren balkons op de eerste verdieping en helemaal bovenaan, in de beschutting van de dakrand, een rij schuchtere raampjes, en bood het de treurige aanblik van een kerkelijke residentie uit de tijd van hare majesteit Dona Maria 1^a: met een klokje en een kruis bovenop zou het kunnen doorgaan voor een jezuïetencollege. De naam Boeket was ongetwijfeld afkomstig van een paar azulejo's die op de plaats waar het wapenschild hoorde, dat nooit was aangebracht, een vierkant paneel vormden met de afbeelding van een grote bos zonnebloemen, bijeengehouden door een lint waarop de letters en cijfers van een datum te zien waren.

Het Boeket had vele jaren leeggestaan, grauw van verval, de tralies voor de smalle benedenramen overtrokken met spinrag. In 1858 had monseigneur Buccarini, nuntius van Zijne Heiligheid, het bezichtigd met de gedachte er de nuntiatuur te vestigen, bekoord door de plechtig klerikale uitstraling van het gebouw en de vredige rust die in de buurt heerste; het ruime interieur was hem eveneens zeer bevallen, vanwege de paleisachtige indeling, de caissonplafonds en de muren vol fresco's, waarop de rozen in de guirlandes en de wangen van de cupidootjes reeds aan het verbleken waren. Maar zijn status van rijke roomse prelaat vereiste de bomen en waterwerken van een luthof bij zijn residentie en het Boeket bezat slechts, aansluitend op een betegeld terras, een armzalig, verpieterd, aan de verwildering prijsgegeven tuintje met een cipres, een ceder, een minuscule, droogstaande cascade, een vervuild bassin en een marmeren standbeeld (waarin

monseigneur onmiddellijk de Aphrodite van Kithaira herkende) dat in een hoekje langzaam zwart stond te worden door de natte wasem van het wild woekerende lover. Bovendien vond hij de huur die de oude Vilaça, de rentmeester van de familie Maia, verlangde, dermate hoog dat hij hem glimlachend vroeg of hij soms dacht dat de Kerk zich nog in de tijd van Leo x bevond. Waarop Vilaça gevat antwoordde dat de adel ook niet meer in de tijd van koning Dom João v² leefde. En het Boeket bleef leegstaan.

Die nutteloze bouwval (zoals Vilaça junior, die zijn vader na diens dood als beheerder was opgevolgd, placht te zeggen) kreeg eind 1870 nog een bestemming als opslagplaats voor het meubilair en serviesgoed uit het familiepaleis in Benfica, een welhaast historisch woonhuis dat toen, na jaren te koop te hebben gestaan, was overgenomen door een Braziliaanse commandeur. Bij die gelegenheid was nóg een eigendom van de Maia's verkocht, Huize Gaspeldoorn, en een enkeling in Lissabon die zich de Maia's nog herinnerde en wist dat zij sinds het begin van de Regeneração³ een teruggetrokken bestaan leidden in hun quinta⁴ Santa Olávia aan de Douro, had Vilaça gevraagd of de familie soms aan de grond zat.

'Ze hebben nog wel een snee brood, hoor,' zei Vilaça glimlachend, 'en iets om erop te doen ook.'

De Maia's waren een oud adellijk geslacht uit de provincie Beira, dat nooit erg omvangrijk was geweest, een familie zonder allerlei zijtakken die nog slechts uit twee mannelijke leden bestond, het grijze familiehoofd Afonso da Maia, zelf bijna een voorvader, ouder dan de eeuw, en zijn kleinzoon Carlos, die medicijnen studeerde in Coimbra. Toen Afonso zich definitief had teruggetrokken in Santa Olávia, bedroeg het jaarlijks rendement reeds meer dan vijftigduizend cruzado's⁵, maar sindsdien hadden zich de geldbesparingen van twintig jaar leven op het platteland opgehoopt en was er ook nog de erfenis van een allerlaatste verwant bijgekomen, Sebastião da Maia, een vrijgezel die sedert 1830 in Napels had gewoond, waar hij zich had bezighouden met het verzamelen van munten. Zodat de rentmeester dus met een gerust hart kon glimlachen wanneer hij sprak over de Maia's en hun snee brood.

Terwijl de verkoop van Huize Gaspeldoorn was geschied op aanraden van Vilaça, had hij er nooit mee ingestemd dat Afonso Benfica van de hand deed, omwille van het feit dat die muren getuige waren

geweest van zoveel huiselijke twisten. Dat kwam, zoals Vilaça zei, bij alle muren voor. Het gevolg was dat de Maia's, daar het Boeket onbewoonbaar was, nu geen decent onderkomen meer bezaten in Lissabon; en Afonso mocht dan op zijn leeftijd de voorkeur geven aan de rust van Santa Olávia, zijn kleinzoon, een jongeman met zin voor luxe die zijn vakanties doorbracht in Parijs en Londen, zou zich na zijn afstuderen beslist niet willen begraven tussen de steile rotsen van de Douro. En inderdaad, een paar maanden voor hij Coimbra verliet, joeg Afonso zijn rentmeester de stuipen op het lijf met de mededeling dat hij besloten had in het Boeket te gaan wonen! Vilaça stuurde hem per omgaande een lijst met alle nadelen die aan het enorme huis kleefden: het grootste was dat er zoveel verbouwwerken en zoveel uitgaven nodig waren; voorts moest voor iemand die het weelderige groen van Santa Olávia gewend was, het ontbreken van een tuin wel heel gevoelig liggen, en tot slot verwees hij zelfs naar een legende volgens welke de muren van het Boeket altijd fataal waren geweest voor de Maia's, 'ofschoon', zo voegde hij er goed doordacht aan toe, 'ik mij bijna schaam om zulke dwaasheden te vermelden in deze eeuw van Voltaire, Guizot en andere liberale filosofen...'

Afonso moest hartelijk lachen om die zin en antwoordde dat Vilaça uitstekende argumenten aanvoerde, maar dat hij, Afonso, onder een dak wilde wonen dat van oudsher het zijne was; als er opgeknapt diende te worden, dan moest dat maar en zonder ergens op te beknibbelen; en wat legendes en slechte voortekens betrof, volstond het de ramen wijdopen te zetten en de zon binnen te laten.

Het woord van meneer was wet en omdat het die winter vooralsnog droog bleef, begonnen de werkzaamheden direct, onder leiding van een zekere Esteves, architect, politicus en compeer van Vilaça. Deze kunstenaar had de rentmeester weten te winnen voor het plaatsen van een pompeuze trap met aan weerskanten twee beelden die de verovering van Guinee en Indië symboliseerden. En hij speelde met de gedachte aan een porseleinen waterval in de eetkamer, toen Carlos onverwacht in Lissabon opdook met een Londense binnenhuisarchitect, die hij, na inderhaast enige ornamenten en stofdessins met hem te hebben bekeken, de opdracht gaf om binnen de vier muren van het Boeket geheel naar eigen smaak een behaaglijk interieur met een uitgeknipte doch eenvoudige luxe te creëren.

Vilaça voelde zich zwaar gekrenkt door deze minachting voor de eigen kunstenaar, die op zijn beurt luidkeels binnen zijn partij verkondigde dat Portugal verloren was. Afonso reageerde ook knorrig op Esteves' ontslag en eiste dat hij in plaats daarvan werd belast met de bouw van de koetshuizen. Onze kunstenaar wilde net ja zeggen toen hij werd benoemd tot districtshoofd.

Na een jaar, in de loop waarvan Carlos regelmatig naar Lissabon was gekomen om te helpen bij de verbouwing, 'zijn esthetische inbreng te leveren', was van het oude Boeket alleen nog maar de sombere voorgevel over, die Afonso intact had willen laten omdat hij het gezicht van het huis vormde. Vilaça verklaarde onomwonden dat deze John Bull (zoals hij de Engelsman noemde), zonder geld over de balk te smijten, ja zelfs gebruikmakend van de oude rommel uit Benfica, 'een museum' had gemaakt van het Boeket.

De eerste verrassing was meteen al de patio, voorheen naargeestig, kaal, belegd met kiezelstenen, thans sprankelend met zijn vloer van rode en witte marmeren plavuizen, sierplanten, Quimper-vazen en twee lange feodale banken die Carlos had meegebracht uit Spanje, vol houtsnijwerk, plechtig als het koorgestoelte van een kathedraal. Boven, in de volledig met oosterse stoffen beklede antichambre, werd ieder geluid gesmoord, en hij werd opgesierd door grote moorse bordes van glinsterend koper en divans waarop Perzische tapijten gedrapeerd lagen, in een harmonie van strenge kleuren waartegen, in smetteloos wit marmer, een meisje afstak dat rilde en lachte terwijl het kleumend met haar voetje het water bevoelde. Daar begon een brede, met de pronkstukken uit Benfica getooide gang: gotische denkenkisten, siervazen uit Indië en oude devote schilderijen. De beste vertrekken van het Boeket kwamen uit op die galerij. In de zelden gebruikte, geheel met herfstmoskleurig fluweelbrokaat beklede feest-salon hing een fraai doek van Constable, waarop, tegen de achtergrond van een mistig landschap, Afonso's schoonmoeder, de gravin van Runa, stond afgebeeld als Engelse jageres, met pluimensteek en scharlaken japon. Een kleinere ruimte daarnaast, waar gemusiceerd werd, ademde met zijn goudgelakte meubels en glinsterende zijden stoffen met bladmotief een achttiende-eeuwse sfeer; twee verschoten, in grijstinten uitgevoerde gobelins bedekten de wanden met herders en bosschages.

Ertegenover lag de biljartkamer, met een door John Bull meege-

bracht moderne lederen wandbekleding waarop tussen warrig, fles-sengroen struweel zilverkleurige ooievaars fladderden. Daarnaast volgde de rooksalon, de gezelligste ruimte van het Boeket; de ottomanen waren zo zacht en breed als bedden en de warme, hoewel ook ietwat sombere knusheid van de rood met zwarte bekleding werd opgevrolijkt door de harmonieuze kleuren van oude Hollandse faïence.

Achter in de gang bevond zich de studeerkamer van Afonso, bekleed met rood damast, als een oud prelatenvertrek. De massieve ebenhouten tafel, de lage kasten van bewerkt eikenhout, de luxueuze pracht van de boekbanden, alles had daar het ernstige aanzien van studieuze rust, hetgeen nog eens versterkt werd door een aan Rubens toegeschreven schilderij, een oude familiereliquie: een Christus aan het Kruis die met zijn musculieuze naaktheid fel afstak tegen een vuurrode avondlucht. Naast de schouw had Carlos een hoekje voor zijn grootvader ingericht met een goudbestikt Japans kamerscherm, een wit berenvel en een achtenswaardige leunstoel, waar in de verbleekte zijden bekleding nog het wapen van de Maia's doorschemerde.

De andere vertrekken van Afonso lagen aan de met familieportretten versierde gang op de tweede verdieping. Carlos had voor zichzelf een hoek van het huis gekozen, met een aparte ingang en uitzicht op de tuin. Het waren drie doorlopende kamers zonder deuren, met overal dezelfde vloerbekleding, en de met zijde bespannen muren en overdadig rondslingerende kussens ontlokten Vilaça de verzuchting dat dat geen vertrekken van een arts waren, maar van een ballerina!

Toen het huis helemaal opgeknapt en ingericht was, bleef het nog een tijd leegstaan, want Carlos maakte na zijn afstuderen eerst een lange rondreis door Europa en pas vlak voor zijn terugkeer, in die prachtige herfst van 1875, besloot Afonso eindelijk Santa Olávia te verlaten en zijn intrek te nemen in het Boeket. Vijftienvintig jaar lang had hij Lissabon niet gezien en een paar dagen later al bekende hij Vilaça dat hij terugverlangde naar zijn lommerrijke Santa Olávia. Maar ja, wat had hij te kiezen? Hij wilde niet gescheiden van zijn kleinzoon leven en daar Carlos serieuze plannen voor een beroeps-carrière had, moest hij noodgedwongen in Lissabon wonen... Het Boeket vond hij overigens niet onaardig, ondanks het feit dat Carlos, met zijn voorliefde voor noordelijke, door kou bepaalde luxe, veel te kwis-

tig was geweest met portières, fluweel en wandkleden. Ook de buurt beviel hem wel, die vredige rust van een in de zon dommelende voorstadswijk. En hij hield zelfs van zijn tuintje. Zeker, het was niet de tuin van Santa Olávia, maar het zag er heel ooglijk uit met de markante zonnebloemen onder aan de terrastrap, de cipres en de ceder, die als twee trieste vrienden samen oud stonden te worden, en Aphrodite die, nu ze haar witte glans weer terug had, rechtstreeks uit Versailles leek te zijn overgestapt, midden uit de Grote Eeuw... En sinds het water weer rijkelijk vloeide, was het watervalletje van drie als een bucolische rotswand opgestapelde stenen in een nis van schelpen een lust voor het oog en vulde het dat achterste deel van de zonnige tuin met het weemoedige gewezen van een huisnajade, dat druppel aan druppel geregen in het marmeren bekken viel.

Wat Afonso aanvankelijk tegenviel, was het uitzicht vanaf het terras; vroeger had dat ongetwijfeld tot aan de zee gereikt, maar door de huizen die er de laatste jaren waren gebouwd, was die schitterende horizon grotendeels afgedekt. Nu bestond het hele landschap tegenover het Boeket nog slechts uit een smalle strook water en bergen tussen twee door de kloof van een steeg gescheiden gebouwen van vijf verdiepingen. Toch kreeg ook dit op den duur een geheel eigen charme voor Afonso. Het was als een in een lijst van wit arduin gevatte marine die pal tegenover het terras aan de blauwe lucht hing, waarop in eindeloze licht- en kleurschakeringen de vluchtige tafereelen van een vredig rivierleven te zien waren: nu eens het sierlijk bollende zeil van een boot uit Trafaria, dan weer een volledig getakelde driemaster die met een gunstig briesje traag stroomopwaarts gleeed in de rode gloed van de avondschemer; of de weemoedige aanblik van een groot, tegen de hoge golflslag bestand passagiersschip dat het beeld binnenschoof en meteen weer weg was, alsof de verraderlijke zee het reeds had opgeslokt; of in het gouden dwarrellicht van stille middagen het zwarte silhouet van een Engelse pantserkruiser... En op de achtergrond altijd dat stukje donkergroene berg, met bovenop een stilstaande molen en onder aan de waterrand twee allerexpressiefste witte huisjes: ze glinsterden en wierpen felle schichten uit hun vlamgevatte ruiten, of stonden, in de uilenvlucht, bedachtzaam te vorsen, overdekt met het zachtroze van de ondergaande zon dat bijna een menselijke blos leek, en wanneer het regende stemde het triest te zien hoe bleek ze waren, alsof ze naakt gezeseld werden door het gure weer.

Het terras was door drie glazen deuren verbonden met de studeerkamer en in dat prelatenvertrek bracht Afonso vrijwel vanaf het begin zijn dagen door, in het knusse hoekje bij de schouw dat zijn kleinzoon zo liefdevol voor hem had ingericht. Aan zijn lange verblijf in Engeland had hij een zwak overgehouden voor het aangenaam verpozen bij het haardvuur. In Santa Olávia bleven de schouwen branden tot april; daarna werden ze rijkelijk versierd met bloemen, als een huisaltaar; en daar, in die geur en die frisheid, genoot hij het meest van zijn pijp, zijn Tacitus of zijn geliefde Rabelais.

Toch was Afonso nog lang geen oude huismus, zoals hij het zelf noemde. Ondanks zijn gevorderde leeftijd stond hij 's zomers en 's winters in alle vroegte op om een ronde door de quinta te maken, direct na zijn ochtendgebed, dat bestond uit een fikse dompeling in ijskoud water. Hij had altijd een bijgelovige liefde voor water gehad en placht te zeggen dat er voor de mens niets beters bestond dan de smaak van water, het geluid van water en de aanblik van water. Wat hem in Santa Olávia nog het meest geboeid had, was de grote rijkdom daar aan water, onafgebroken stromende bronnen, klaterende fonteinen, de rimpelloze spiegel van een vijver, het vrolijke kabbelen van bevoeiingswater... En aan die versterkende werking van het water schreef hij het toe dat hij vanaf het begin van de eeuw nooit pijn of ziekte had gekend en zo de familietraditie van een blakende gezondheid had voortgezet, gehard, bestand tegen rampen en jaren, die hem even onberoerd lieten als de jaren en stormen de eiken van Santa Olávia.

Afonso was ietwat klein van stuk maar stevig gebouwd, met sterke schouders; en met zijn brede gezicht, zijn haviksneus, zijn rossige, bijna rode huid, zijn grijze borstelhaar en zijn lange, sneeuwwitte puntbaard deed hij denken, zoals Carlos vaker opmerkte, aan een held uit Portugals roemrijke verleden, een Dom Duarte de Meneses⁶ of een Afonso de Albuquerque⁷. Dan glimlachte de oude man en herinnerde hij zijn kleinzoon schertsend aan het feit dat schijn bedriegt!

Nee, hij was geen Meneses en ook geen Albuquerque; slechts een brave, goedige voorzaat, gesteld op zijn boeken, zijn luie stoel en zijn partij whist in zijn hoekje bij de schouw. Zelf zei hij altijd dat hij gewoon een egoïst was, maar de edelmoedigheid van zijn hart was nooit zo diep en groot geweest als nu, op zijn oude dag. Een deel van zijn inkomsten gleed hem in roerende liefdadigheid door de vingers.

Steeds meer hield hij van al wat arm en zwak was. In Santa Olávia renden de kinderen vanuit de portieken naar hem toe, omdat ze aanvoelden dat hij teder en lankmoedig was. Alles wat leeft verdiende zijn liefde, en hij behoorde tot degenen die niet op een mierenhoop trappen en begaan zijn met de dorst van een plant.

Vilaça zei dat hij hem aan een patriarch deed denken, als hij hem daar in zijn hoekje bij de schouw zag zitten in zijn versleten katoenfluwelen coin de feu, tevreden, opgeruimd, een boek in de hand en zijn oude kater aan zijn voeten. Die grote, logge, roodgevekte angora was nu (sinds de dood van Tobias, de onovertroffen sint-bernard) Afonso's trouwe metgezel. Hij was geboren in Santa Olávia en daar Bonifácio gedoopt; later, toen hij op de leeftijd van de liefde en het jagen was gekomen, had hij de ridderlijker bijnaam Dom Bonifácio de Calatrava⁸ gekregen en nu, moddervet en doezelig, had hij definitief de staat van kerkelijke waardigheid bereikt en was hij de eerwaarde Bonifácio...

Dit leven was niet altijd zo kalm en vredig voortgegleden, als een mooie rivier in de zomer. De voorzaat, wiens ogen thans liefdevol blonken bij het kijken naar zijn rozen en die naast het haardvuur vol genot zijn Guizot herlas, was volgens zijn vader enige tijd de fanatiekste jakobijn van Portugal geweest! Het revolutionaire vuur van de arme jongen had nochtans alleen bestaan uit het lezen van Rousseau, Volney, Helvetius en de *Encyclopedie*, het afschieten van vuurpijlen op de Grondwet en het, gehuld in liberalenhoed en blauwe cravate, reciteren van afgrijselijke oden aan de Albestierder in de vrijmetselaarsloges. Dat was echter voldoende geweest om de woede op te wekken van zijn vader. Caetano da Maia was een ouderwets gelovige Portugees, die een kruis sloeg bij het horen van de naam Robespierre en in zijn apathie van kwezelige, slappe edelman slechts één heftig gevoel kende – een gruwelijke haat jegens de jakobijnen, die hij de schuld gaf van alle kwalen waaraan het vaderland en hijzelf leden, van het verlies der koloniën tot aan zijn eigen jichtaanvallen. Om het jakobijnendom met wortel en tak uit te roeien had hij zijn liefde geschonken aan de infant Dom Miguel⁹, de sterke messias en door de voorzienigheid gezonden hersteller... En dat zijn zoon nu uitgerekend jakobijn werd, leek hem een beproeving die enkel vergelijkbaar was met die van Job!

In de hoop dat de jongen zijn leven zou beteren, zette hij aanvankelijk slechts een streng gezicht op en sprak hij hem sarcastisch aan met burger! Maar toen hij vernam dat zijn zoon, zijn erfgenaam, zich onder de meute had gemengd die op de avond van een wereldlijke feestdag met lampionverlichting de donkere ruiten van de door de Heilige Alliantie gestuurde Oostenrijkse gezant had ingegooid, beschouwde hij de jongen als een Marat en kwam heel zijn gram tot uitbarsting. De wrede jicht, die hem aan zijn stoel kluisterde, verhinderde hem de franc-maçon naar goede Portugese vadergewoonte een flink pak slaag te geven met zijn rotting, maar hij besloot hem uit zijn huis te verstoten, zonder maandgeld en vaderlijke zegen, verloochend als een bastaard! Want die vrijmetselaar kon zijn vlees en bloed niet zijn!

Door de tranen van zijn vrouw en vooral het vurige pleiten van een schoonzuster van haar, die bij hen inwoonde, een hoogopgeleide Ierse dame, een geachte en beschermende Minerva die de jongen Engels had geleerd en hem aanbad als een baby, bedaarde Caetano da Maia weer wat en beperkte hij zich tot het verbannen van zijn zoon naar de quinta Santa Olávia; maar bij de priesters die Benfica bezochten weende hij bitter om het onheil dat over zijn huis was gekomen. En die vrome lieden troostten hem door hem te verzekeren dat God, de oude God van Ourique¹⁰, nooit ofte nimmer zou toestaan dat een Maia een pact sloot met Beëlzebub en de revolutie! En mocht God de Vader verstek laten gaan, dan was daar altijd nog Onze-Lieve-Vrouw van de Eenzaamheid, de patrones van het huis en schutsheilige van het kind, om het grote wonder te laten geschieden.

En het wonder geschiedde. Maanden later keerde de jakobijn, de Marat, terug uit Santa Olávia, enigszins boetvaardig maar vooral doodmoe van de eenzaamheid in die negorij, waar de thee-uurtjes van generaal Sena nog treuriger waren dan de rozenhoedjes bij de nichten Cunha. Hij kwam zijn vader de zegen vragen en een paar duizend cruzado's om naar Engeland te gaan, dat land van malse weiden en goudblonde haren waarover tante Fanny hem zoveel had verteld. Badend in tranen zoende zijn vader hem, en hij stemde overal geestdriftig mee in, omdat hij er de onmiskenbare glorierijke tussenkomst van Onze-Lieve-Vrouw van de Eenzaamheid in zag! En pater Jerónimo da Conceição, zijn biechtvader, stelde zelfs dat dit wonder niet onderdeel was van Carnaxide¹¹.

Afonso vertrok. Het was lente en het geheel groene Engeland met zijn weelderige parken, zijn rijke comfort, de diepe harmonie van zijn edele zeden en zijn sterke, serieuze slag van mensen maakten een overweldigende indruk op hem. Algauw vergat hij zijn haat jegens de naargeestige paters van de Congregatie, de vurige uren die hij in café Remolares had doorgebracht met het voordragen van Mirabeau, en de republiek die hij had willen stichten, een klassieke, op de leest van Voltaire geschoeide republiek met een triumviraat van Scipio's en feesten ter ere van het Opperwezen. Tijdens de antiliberale opstand van april 1824 stond hij boven op een postkoets luid brullend, met een valse neus op, naar de paardenraces van Epsom te kijken, zonder zelfs maar te denken aan zijn broeders van de maçonnerie, die op datzelfde ogenblik in de stegen van de Bairro Alto¹² door de infant op zijn Portugese ros met de lans werden doorboord.

Geheel onverwachts overleed zijn vader en moest hij terugkeren naar Lissabon. Daar leerde hij Dona Maria Eduarda Runa kennen, dochter van de graaf van Runa, een gevoelige, enigszins ziekelijke donkere schone. Na de rouwperiode huwde hij haar. Hij kreeg een zoon, wilde er meer, en vol grootse plannen begon de jonge stamvader het paleis in Benfica te verbouwen en rondom groepjes bomen te planten, zodat de beminde nakomelingen die zijn oude dag zouden opvrolijken lommerrijke plekjes en een dak boven hun hoofd hadden.

Maar hij kon Engeland niet vergeten, dat nog harder trok door de aanblik van het miguelistische Lissabon, even wanordelijk als het barbaarse Tunis: die ruwe apostolische samenzwering van kloosterbroeders en koetsiers die kroegen en kapellen deden daveren, dat vuile, schijnheilige, ongemanierde volk dat van eeuwigdurende aanbidding naar stierengevecht holde en luidruchtig hunkerde naar de prins die zijn ondeugden en hartstochten zo goed belichaamde...

Dit schouwspel irriteerde Afonso da Maia mateloos; in de rust van de avond, te midden van vrienden, met de kleine op schoot, gaf hij vaak lucht aan de verontwaardiging in zijn rechtschapen ziel. Hij eiste weliswaar geen Lissabon van uitsluitend Cato's en Mucius Scaevola's meer, zoals hij als jongeling had gedaan, ja, kon zich zelfs al verenigen met het streven van de adel om zijn historische privilege te behouden, maar dan wilde hij wel een intelligente, waardige adel, een adel als de Tory-aristocratie (door zijn liefde voor Engeland nogal geïdealiseerd), die in alles de juiste richting wees, zeden en gewoon-